21/02/2022

Παγκόσμια Ημέρα Μητρικής Γλώσσας – Η αξία της διγλωσσίας και της πολυγλωσσίας

/ Επικαιρότητα

Η Παγκόσμια Ημέρα Μητρικής Γλώσσας καθιερώθηκε τον Νοέμβριο του 1999 από την UNESCO και γιορτάζεται έκτοτε στις 21 Φεβρουαρίου, για την προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας και τη διάσωση των ολιγότερο ομιλουμένων γλωσσών. Την αξία της διγλωσσίας και της πολυγλωσσίας, καθώς και τα πλεονεκτήματά τους υπογράμμισε η καθηγήτρια Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του ΑΠΘ Δέσποινα Παπαδοπούλου, κατά τη διαδικτυακή εκδήλωση «Πολυγλωσσία: μύθοι, αλήθειες, έρευνα και ιστορίες».

Στόχος της εκδήλωσης, που πραγματοποιήθηκε σήμερα στις 12μμ μέσω της πλατφόρμας zoom είναι, όπως εξηγεί η κ. Παπαδοπούλου, «**να μιλήσουμε για τις γλώσσες και μέσα από τις ομοιότητες και τις διαφορές τους να φανεί ουσιαστικά ότι όλες οι γλώσσες είναι ίσες, κάτι που αποτελεί βασική παραδοχή της γλωσσολογίας, αλλά και να τονίσουμε την αξία της διγλωσσίας και της πολυγλωσσίας**

». Την εκδήλωση διοργάνωσε το Εργαστήριο Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας σε συνεργασία με το Δίκτυο του MultiMind και το Με2Γλώσσες.

«Έχουν υπάρξει πολλές έρευνες που δείχνουν ότι οι δίγλωσσοι και οι πολύγλωσσοι ομιλητές έχουν καλύτερες γνωστικές ικανότητες από τους μονόγλωσσους κυρίως σε ό,τι αφορά την εστίαση της προσοχής τους σε πολλά έργα και τη δυνατότητα που έχουν να μετατοπίζουν την προσοχή τους από τη μία δραστηριότητα στην άλλη. Ένα άλλο πλεονέκτημα που εμφανίζουν τα δίγλωσσα/πολύγλωσσα παιδιά είναι να αντιλαμβάνονται ευκολότερα ή και νωρίτερα την οπτική του άλλου σε σχέση με τα μονόγλωσσα παιδιά», επεσήμανε η καθηγήτρια Γλωσσολογίας του ΑΠΘ, εξηγώντας πως όλα αυτά έχουν καταγραφεί από μια σειρά πειραματικών ερευνών.

Στα πλεονεκτήματα της διγλωσσίας και της πολυγλωσσίας, η κ. Παπαδοπούλου συγκαταλέγει και το γεγονός ότι «είναι πιο εύκολο για τα δίγλωσσα άτομα να μάθουν περισσότερες γλώσσες και για τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας έχει φανεί ότι οι δίγλωσσοι και πολύγλωσσοι μπορεί να παρουσιάσουν συμπτώματα άνοιας αργότερα σε σχέση με τους μονόγλωσσους γιατί ουσιαστικά, όταν είσαι δίγλωσσος, το μυαλό σου έχει μάθει να σκέφτεται μέσα από δύο γλωσσικά συστήματα, άρα χειρίζεσαι δύο γλώσσες και αυτή η εναλλαγή μεταξύ των δύο γλωσσών, μεταξύ δύο λεξιλογίων και δύο γραμματικών συστημάτων, βελτιώνει γενικότερα τις γνωστικές σου λειτουργίες».

Ορισμένα ακόμη από τα γενικά πλεονεκτήματα της πολυγλωσσίας είναι ότι οδηγεί σε περισσότερες επαγγελματικές ευκαιρίες, βελτιώνει την πολιτισμική ευαισθητοποίηση, δίνει πρόσβαση σε περισσότερους πληθυσμούς, μπορεί να "σώσει" γλώσσες που απειλούνται με εξαφάνιση, ενώ μιλώντας περισσότερες γλώσσες τα ταξίδια γίνονται πιο άνετα. «Όταν μαθαίνουμε μια διάλεκτο ή μια γλώσσα που είναι προς εξαφάνιση της δίνουμε τη δυνατότητα να επιβιώσει, να σωθεί κατά κάποιον τρόπο», ανέφερε χαρακτηριστικά η κ. Παπαδοπούλου.

Μύθος ότι η διγλωσσία μπερδεύει τα παιδιά

Μια ευρέως διαδεδομένη αντίληψη είναι ότι η διγλωσσία μπερδεύει τα παιδιά, αλλά όπως εξηγεί στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η καθηγήτρια γλωσσολογίας του ΑΠΘ, πρόκειται για έναν μύθο. «Τα παιδιά είναι σε θέση να μάθουν και τις δύο γλώσσες ταυτόχρονα εφόσον βέβαια έχουν επαρκή έκθεση και στα δύο γλωσσικά συστήματα», τόνισε η κ. Παπαδοπούλου.

«Στα πρώτα στάδια της γλωσσικής ανάπτυξης των δίγλωσσων παιδιών», εξηγεί, «κάποιες φορές μπορεί να παρατηρείται μια μικρή γλωσσική καθυστέρηση ή ότι η

μία γλώσσα παρεμβάλλεται στην άλλη αλλά αυτές οι δυσκολίες διαρκούν για μικρό χρονικό διάστημα και πολύ γρήγορα τα παιδιά είναι σε θέση να διαχωρίσουν τα δύο γλωσσικά συστήματα και να τα μάθουν όπως θα τα μάθαινε κι ένας μονόγλωσσος ομιλητής».

Η διδασκαλία σε δίγλωσσους μαθητές

Σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία σε δίγλωσσους μαθητές και κυρίως στα παιδιά που έχουν μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο, το σημαντικό, όπως υπογράμμισε η κ. Παπαδοπούλου, «είναι πως πρέπει να διατηρείται η μητρική τους γλώσσα γιατί η έρευνα έχει δείξει πως όταν η δεύτερη γλώσσα -στη δική μας περίπτωση τα ελληνικά- χτίζεται πάνω στην προϋπάρχουσα γνώση της μητρικής, τότε μαθαίνεται και η δεύτερη γλώσσα καλύτερα».

«Είναι μύθος ότι τα παιδιά δεν πρέπει να ακούνε άλλη γλώσσα πέραν της ελληνικής για να μάθουν πολύ καλά τα ελληνικά», σημειώνει και εξηγεί πως «όταν ενισχύεται και η μητρική τους παράλληλα με τη δεύτερη γλώσσα, η έρευνα έχει δείξει ότι έχουν περισσότερες πιθανότητες να μάθουν καλά και τη δεύτερη γλώσσα».

Σχολιάζοντας κάποιες ενστάσεις για την παρουσία προσφυγόπουλων/μεταναστόπουλων μέσα στα σχολεία, η καθηγήτρια Γλωσσολογίας του ΑΠΘ επεσήμανε: «Αν αξιοποιηθεί ο γλωσσικός πλούτος αυτών των παιδιών μέσα στην τάξη μπορούν να ωφεληθούν και τα μονόγλωσσα παιδιά. Μπορεί να αξιοποιηθούν οι γλωσσικές γνώσεις των παιδιών, να γίνει σύγκριση με την ελληνική ή ακόμη και με μια ξένη γλώσσα που μαθαίνεται στο σχολείο και ουσιαστικά μέσα από αυτή τη σύγκριση των διαφορετικών γλωσσών να αναπτυχθούν οι γλωσσικές αλλά και οι γνωστικές ικανότητες και των μονόγλωσσων παιδιών. Υπάρχουν συγκεκριμένες έρευνες, οι οποίες δείχνουν ότι τα μονόγλωσσα παιδιά που βρίσκονται μέσα σε μια πολύγλωσση και πολυπολιτισμική τάξη και μαθαίνουν μια τρίτη γλώσσα αναπτύσσουν νωρίτερα τις γνωστικές τους λειτουργίες σε σχέση με τα μονόγλωσσα παιδιά που είναι σε μια μονόγλωσση τάξη».

Πηγή ΑΠΕ-ΜΠΕ